

گزارش

از

کنگره حقوقی

اتحادیه بین المللی

وکلای دادگستری

لندن ، ۱۹۶۹

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی

دکتر احمد هومن

رئیس کانون وکلای دادگستری

نایب رئیس سازمان حقوقی آسیا

و باختر اقیانوس کبیر

بیست و سومین کنگره اتحادیه بین المللی وکلای دادگستری در لندن

با نظم و ترتیب جالب توجهی در کیلدهال با حضور معارف شهر، و کلا وقضات کشور تشکیل گردید.

ابتدا شهردار لندن سن چارلز ترا مندرخیر مقدم گفت و بالحن شیرین قصه وار تاریخچه کیلدهال را که هزار سال پیش تا امروز که محل انجمن نمایندگان شهرداری شهر لندن است، بیان کرد و از آتش سوزی سال ۱۶۶۶ داستانهای مهیج گفت و با لطیفه های ترش و شیرین حضار را بخود مشغول کرد. سپس اظهارات خود را بزبان آلمانی، روسی، اسپانیایی تکرار کرد که با کف زدنهای ممتد حضار استقبال گردید. سپس لرد گاردینر مهر دار سلطنتی آقای سی. اچ. اس. بلاچ رئیس اتحادیه بین المللی کانون و کلا و سرالوین جنز دادستان کل، سردس مونداکنر رئیس کانون و کلای لندن و آقای ربرس رئیس «سولیسیتورها» و سردفتران لندن هر کدام بنحوی خاص بیاناتی در زمینه خدماتی که اتحادیه بین المللی و کلا از سال ۱۹۲۷ تا بحال انجام داده است، و لزوم همکاری حرفه ای بین و کلا را گوشزد نمودند.

فردای آنروز در مهمانخانه کن رینکتن گلز شرکت کنندگان را بنا بر سلیقه و تمایل خودشان به سه قسمت بر طبق موضوعاتی که قبلا مورد مطالعه قرار گرفته و مطالعات مفصلی در آن زمینه های انجام گرفته بود، تقسیم کردند. مطالبی که می بایست مورد بحث قرار گیرد، عبارت بود از:

۱- حمایت فروشندگان و خریداران در مبادلات

بازرگانی بین المللی.

۲- مجهز کردن کارهای و کالتی بنحوی که نتیجه

کاروکیل از سابق بهتر و مفیدتر باشد.

۳- قوانین و تکنولوژی وسایل حمایت شخصیت

افراد در جامعه .

آقای دکتر علی خادم در موضوع اول، آقای دکتر مهدی ملکی در موضوع دوم و آقای دکتر کاتبی در موضوع سوم رساله‌ای تهیه کرده بودند که از طرف کانون داد گستری برای آقایان جی چنیتز، بوچارلی و هوتار فرستاده شده بود. ولی متأسفانه هیچکدام از آقایان در موقعی که موضوع مطرح بود، حضور نداشتند. ولی بر طبق گزارش مخبرین اصلی رساله و کلای ایران مفید و قابل توجه شناخته شده است.

نگارنده در کمیته سوم دخالت داشت که ریاست آن بایر فسور بوچارلی (۱) و کیل داد گستری و استاد دانشگاه رم بود.

پرفسور بوچارلی می گفت، در اثر ترفیات فنی و تکنولوژی بشر هیچ نوع مصونیتی ندارد. هیچکس نمی تواند ادعا کند که زندگانی خصوصی او از هر نوع تجاوز و دخالتی مصون است. همه حرفهایی که قدما در خصوص شخصیت انسانی و خالی از تعرض بودن آن می گفتند و می نوشتند، پوچ و بیهوده است. باید فکری کنیم که شخصیت افراد محترم شمرده شود و بوسایل مرئی و نامرئی دستخوش آزار و مزاحمت و نظارت دیگران قرار نگیرد. باید قوانین مخصوصی وضع شود که فردی که مورد آزار و مزاحمت در زندگانی شخصی و خصوصی قرار گرفته است، از خود دفاع کند و مرتکب هر که باشد، بکیفر پیش بینی شده گرفتار آید.

در کنفرانس استکهلم سال ۱۹۶۷ حقوق لایزالی برای هر فرد راجتماع شناخته شده، از اینقرار:

1) Prof . Bucciarelli

۱- خانه وزندگانگی خصوصی فرد و خانواده‌اش از هر تجاوز و تعرض و دخالت بایست مصون باشد .

۲- فرد از لحاظ جسمی و روحی و روانی و اخلاقی کاملاً آزاد است . هیچکس نمی‌تواند به آزادیهای طبیعی فرد زیان برساند و یا آنها را محدود کند .

۳- شهرت و شرافتمندی فرد نبایست بهیچ نحو مورد تضییع قرار گیرد .

۴- هیچکس حق ندارد دیگری را باستعاره و تحت لفافه سوای آنچه هست و حقیقت دارد ، جلوه دهد .

۵- هیچکس حق ندارد جزئیات زندگانگی خصوصی دیگری را افشا نموده اسم او را در دهانها بیاندازد .

۶- هیچکس حق ندارد بنحو ناشایسته‌ای اسم و سایر مشخصات فرد و عکس او را مورد سوء استفاده قرار دهد .

۷- هیچکس حق ندارد مکاتبات دیگری را خوانده و یا آنها را بازرسی کند .

۸- هیچکس حق ندارد مذاکرات تلفنی کسی را شنیده و یا از نوشته‌های او اطلاع حاصل کند .

۹- هیچکس حق ندارد فردی را وادار بافشای اسرار شغلی نمایند .

تورن (۱) جامعه‌شناس معروف بلژیکی در کتابی تمام مصایب يك فرد جامعه‌را که ظاهراً آزاد است و در حقیقت مقید و اسیر است ، شرح داده و اثرات مختلف وسایل فنی ، سمعی و بصری (سینما ،

1) Thoveron.

تلویزیون ، مطبوعات ، رادیو) را بتفصیل بیان کرده و نشان داده است که بوسیله آلات و ادوات الکترونی چطور به آسانی می توان شخص را بازرسی کرد، گفته های او را شنید و مطالبی را با جرح و تعدیل و تغییر و تبدیل درجراید بنحوی انتشار داد که بزبان کامل شخص تمام شود. قرائت این کتاب ضعف و بیچارگی انسان را در مقابل تکنولوژی نشان می دهد تا آنجا که کسانی که اراده قوی و اطمینان بنفس ندارند، گرفتار احساس دردناک پوچی و بیهودگی می شوند.

در **نمایشگاه بین المللی الکترونی** که در رم در سال ۱۹۶۸ تشکیل شده بود ، آلات و ادواتی در معرض نمایش گذارده بودند که تماشاکننده را قهراً تحت تأثیر درمی آورد و بقول یکی از شرکت کنندگان از دیدار آنها از ترس موی بر تن آدمی راست می شد. از جمله بهر فاصله از هر کس که می خواستند می توانستند عکس گرفته و با شعاع زیر قرمز در تاریکی کامل هم عکس بگیرند . گیرنده ای را نشان می دادند که در غیاب صاحبخانه زیر صندلی با پشت پرده کار گذاشته بودند و بوسیله آن آنچه در آن اتاق در یک روز یا چند روز صحبت و مذاکره می شد، اطلاع پیدامی کردند. اسبابی را بوسیله تفنگ کوچکی پشت پنجره باز اتاق شخصی که می خواهند صحبت های او را بشنوند، پرتاب می کنند که بدیوار می چسبد ، بی آنکه صاحب اتاق از وجود او اطلاع داشته باشد. هر گفتگویی که داخل اتاق صحبت شود، آن دستگاه ضبط می کند. شب هنگام بوسیله ای آن اسباب را از دیوار پایین می آورند و از چگونگی گفتگوها مطلع می گردند. یا دستگاه انتقال دهنده ای با اسم این «نهایی»^(۱) بتلفن می چسبانند و سپس هر شماره تلفنی را که می خواهند بگیرند، می گیرند؛ در اثر وجود جریان برق خاصی که که در آن اسباب هست ، وقتی شماره می گیرند ، آن تلفن در محل

1) Infinity .

زنگ نمی زند ، ولی می توان بخوبی از فواصل زیاد بعدا کرات تلفنی گوش داد . همچنین دستگاہهای گیرنده کوچک مثل قلم خود-نویس ، ساعت ، تکه سر دست ، جعبه سیکار درست کرده اند که در جیب یا داخل جلد عینک و یا قوطی کبریت نگاهداری می شوند؛ هنگام مصاحبه همه مطالب مخاطب را ضبط می کنند .

همه اینها نشان می دهد که تاچه اندازه حواس آدمی باید در فرمان شخص باشد و تاچه اندازه ای فرد در اجتماع آسیب پذیر است .

بلای دیگر که مانند شمشیر دموکلس بر سر افراد اجتماع سایه افکنده ، سوءاستفاده و یا استفاده ایست که دستگاہهای تبلیغاتی اعم از رادیو ، تلویزیون ، مطبوعات ، سینما با وسایلی که در دست دارند و مصاحبه های فوری که به نابهنگام درست می کنند ، از میل طبیعی مردم بدانستن خبر و اطلاع از اتفاقات و سوانح و خصوصیات زندگانی اشخاص می نمایند . دستگاہهای تبلیغاتی به آسانی هر وقت بخواهند می توانند ، بدلتخواه خود اطلاعات ناقص در دسترس مردم بگذارند و یا برای موضوع بی اهمیتی اهمیت فوق العاده قایل شوند و یا مطلبی را مشروط انتشار دهند و یا خبری را نصفه کاره و با آب و تاب بیان کنند . هر وقت بخواهند به آسانی می توانند در موضوع دلخواه خود اقبال عمومی ایجاد کنند و یا توجه خوانندگان و بینندگان و شنوندگان را در موردی از بین ببرند و آتش اشتیاق خلق خدا را خاموش کنند . در حال حاضر آنان که بنحوی از انجا از انتشار اخبار و عکس و تفصیلات آسیب پذیری دارند ، نمی توانند چنانکه باید از حقوق خود در جراید دفاع کنند یا در رادیو و تلویزیون حاضر شده مردم را از حقایق کارها مطلع سازند . قوانین مقتبس از قانون ناپلئون و قوانین دیگر برای مالکیت اهمیت خاص قایل شده ، مقررات کیفی

شدیدی برای مرتکبین وضع کرده‌اند. ولی برای شرف و آبرو و حیثیت آدمی مقررات خاص وضع نکرده‌اند. با وضع آشفته‌دنیای امروزی که ممکن است عکس فرد یا کسانی را بشکل موهنی چاپ و کاریکاتور شخصی را پیوست جملات مستعار زنده‌ای انتشار دهند یا از گوشه‌ای از زندگانی خصوصی و گذشته کسی بطور ناقص داستان سرایی کنند و تمام واقعیت و حقیقت را آشکار نسازند. اگر کسی قانوناً وسایل دفاع نداشته و دادگاه صالحی برای احقاق حق نداشته باشد، پس بکجا بایستی پناه ببرد؟

بالاخره از زیان‌هایی که از ماشینهای آی. بی. ام. که بشکل حیرت‌آوری در تمام شئون زندگانی اجتماعی ممالک مترقی رسوخ و تأثیر کرده است، صحبت کرد.

آقای هوتار^(۱) مخبر کمیسیون مطالب حیرت‌انگیزی در مقدمهٔ بیانات خود اظهار کرد. می‌گفت از تاریخ پیدایش ماشینهای آی. بی. ام، یعنی از سال ۱۹۵۰ تا بحال، آنچه بوسیلهٔ ماشینهای الکترونی جمع‌آوری شده است، زیادتر از مجموع کتب و نوشته‌ها است که از آغاز پیدایش خط در تمام دنیا وجود پیدا کرده است. دیگر آنکه پیشرفت علم و تکنولوژی طوری رو به ترقی است که جز توسط به ماشینهای آی. بی. ام. راه حلی برای جمع‌آوری مدارک روز-افزون علم و فن و هنر در دنیا وجود ندارد.

در سال ۱۹۶۷ دانشگاه هاوارد یک میلیون کتاب در رشتهٔ اقتصاد داشت. اگر بخواهند کلیهٔ کتبی که در رشته‌های مختلف نوشته شده، جمع‌آوری کنند، باید هر سال شش کیلومتر کتابخانه در محلی تعبیه کنند و کتب‌رادر آن جا بدهند. ماشینهای الکترونی در یک میلیاردم ثانیه مدارک را ضبط می‌کنند که از قدرت تصور انسانی

1) Houtart.

هم خارج است. تا بحال چهار نوع ماشین آی . بی . ام . در بازارهای دنیا عرضه شده است که عبارتند از ماشینهای شماره ۷۰۱ و ۱۴۰۰ و ۷۰۰۰ . ولی کاملترین نوع که در سال ۱۹۶۴ بی بازار آمده، ماشین شماره ۳۶ است که اعجاز می کند . بوسیله این ماشینها کلیه مدارك را جمع آوری کرده، هر وقت بخواهند، با اشاره انگشت پاسخ صحیح و مقتضی از ماشین می گیرند . ماشینهای آی . بی . ام . در صنعت و کشاورزی، ادارات دولتی و شرکت های خصوصی ، بانکها ، سازمانهای بهداشتی و آموزشی ، سازمانهای قضایی و مراجع دادگستری ، وزارت خانه ها، مخصوصاً وزارت جنگ و دفاع عمومی ، بطور خلاصه هر محلی که نظم و ترتیب کافی لازم داشته باشد، وجود دارد و روز بروز موارد استعمالش زیادتر است .

با ارتباط نزدیکی که دولتها با هم پیدا کرده اند و در بسیاری از موارد سازمانهای امنیتی و مقامات انتظامی و پلیسی باهم مبادله اطلاعات می کنند ملاك و مجوز اطلاعات آنها هم همین ماشینهای الکترونی است، ممکن است اطلاعات ناقص و یا مغرضانه در این ماشینها وارد شده ملاك عمل قرار گیرد و در نتیجه حیثیت و آبرو و منافع مادی فرد دستخوش غفلت و یا غرض دستهای نامرئی گردد . مثلاً بغلط بازرگانی را ورشکست وارد کرده باشند . یا کارمند دولتی را دارای محکومیت جنایی بحساب آورند و یا راجع بمراتب اخلاقی شخصی غیر مستقیم خدشه وارد کنند. از قبیل اینکه فلانکس با وجود داشتن زن رفیقه دارد و یا مثلاً به بیماریهای مقاربتی دچار است و یا دارای انحرافات جنسی و ابتلا آت، ضر است .

چنین اطلاعاتی خاصه اگر شخص سرشناس باشد، در میلیونها ماشین الکترونی در همه جای دنیا پخش می شود . و عملاً امکان پذیر نیست که شخص از خود دفاع کند و مدارك غلطی که بر علیه او انباشته

بحث در کمیسیون چند روز طول کشید . نظریات مختلف در هریک از موارد ابراز می شد . بعضی معتقد بودند که باید قوانین جامعه‌ی نظیر قوانین سوئیس ، آلمان ، ایتالیا ، نروژ ، مکزیک ، کانادا ، آمریکا وضع شود و اتحادیه و کلا بهمه کشورهای توصیه کند که قوانین کیفی برای حفظ شخصیت انسانی وضع کند و خطاطیان را در اسرع اوقات بکیفر برساند تا دیگر کسی جرات اینککه بنحوی از انجا بشخصیت فرد لطمه وارد سازد ، نداشته باشد . در بجهت این مذاکرات که می خواستند تصمیم نهایی اتخاذ کنند ، نوبت بمن رسید . من اظهار کردم :

« هر کس مذاکرات کمیته ما را با سری فارغ بدون پیش داوری گوش کند ، تصور خواهد کرد که ساکنین روی زمین تحت تأثیر اشباح غیر مرئی و مرئی و دستگاہهای مرموزی قرار گرفته اند که جزئی ترین حرکت آنرا دیده و بررسی می کنند و بطرف مقابل و یا دشمن او گزارش می دهند ؛ از این رو اراده آدمی هیچ تأثیر عملی ندارد و جز آنکه شخص بخداوند پناه برده و یا بقرصهای تسکین دهنده متوسل شود ، راه حل دیگری برای تحمل مصایب زندگی و جلوگیری از آسیب ماشینها وجود ندارد . در صورتی که بعقیده من چنین نیست و هر قدر بنخواهیم برای این مسئله اهمیت فراوان قایل شویم ، باز باید اعتراف کنیم که اولاً جوامع بشری یکسان نیستند . همه این حرفها متعلق به جوامع صنعتی و ماشینی آمریکا و چند کشور اروپایی است و هنوز بسیاری از کشورهای آسیایی و آفریقایی و آمریکایی لاتین و جزایر دور افتاده آنتیل و غیره دچار غرب زدگی و خطرات ماشینی نشده اند . از سوی دیگر مقررات موضوعه راجع به

جراید و مطبوعات و هتک حرمت افراد در کشورها مختلف است و نمی توان قوانینی که در کشورهایی نظیر سوئیس یا آلمان وضع شده و اجرا می شود، الگوی کار قرارداد. تازه اگر ما بخواهیم چنین توصیه هایی هم بکنیم، جنبه عملی چندانی ندارد و شایسته نیست که اتحادیه بین المللی و کلا افکاری که جنبه عملی چندانی ندارد، توصیه نماید. بنده پیشنهاد می کنم کمیته ای از اشخاص صلاحیت دار تشکیل شود که ترقیات علم و تکنولوژی را دقیقاً مطالعه کرده راه حل هایی با توجه بمراتب نیازمندی هر کشور پیدا و پیشنهاد کند تا بتدریج در صورت نیازمندی جامعه جنبه قانونی پیدا کند.

ما باید از دستورهای متحدالشکل خودداری کنیم. بشریت یکنواخت و یک شکل نیست و هیچوقت هم یک شکل و یکنواخت نخواهد بود.

انتظار داشتم که پرفسور بوچارلی از گفته های من سخت عصبانی شود و منتظر بودم که حاضرین مطالب مرا نوعی منفی بسافی تصور کرده اهمیتی برای آنها قایل نشوند. ولی برخلاف انتظار دیدم، آقای اسمیت رئیس کمیسیون اظهار کرد، گفته های آقای دکتر هومن استاد دانشگاه تهران و رئیس کانون و کلا روشنایی تازه ای در بحثها وجود آورد و بخاطر بیاوریم که همیشه روشنایی از شرق برمی خیزد و من پیشنهاد ایشانرا قابل قبول و مفید می دانم، در این خصوص ما باید بحث و بررسی کنیم. وقتی از محل صحبت پایین آمدم، اکثر حضار بانگهای تشویق کننده بمن می نگرستند و از صحبتها و نتیجه گیری رئیس با کف زدن ممتد استقبال کردند.